

Asia: VN/4099/2024

Lausuntopyyntö: Työryhmämietintö hallituksen esitykseksi hankintalain, erityisalojen hankintalain sekä rikosrekisterilain 6 b §: n muuttamiseksi

Lausunnonantajan lausunto

Esityksen yleiset tavoitteet ja päämäärät

Mitä mieltä olette esityksen yleisistä tavoitteista ja päämääristä? Saavutetaanko esityksellä hallitusohjelman yleiset tavoitteet säästöistä ja kilpailun lisäämisestä?

Esityksessä on hyviä asioita ja tavoite on varmasti hyvä. Kilpailutuksen huolellinen valmistelu on tärkeä asia, mutta siihen ei ole osaamista varsinkaan eikä resursseja varsinkaan pienemmillä julkisilla instansseilla. Sidosyksikön omistuksen rajoittaminen ja ulosmyyntirajat takaavat sen, että hankintoja ei voida eikä osata valmistella huolellisesti ja tulee johtamaan kustannusten nousuun. Tämä osuus ei palvele säästöjä lainkaan. Kilpailuttamalla isompia kokonaisuuksia useammille asiakkaille monivuotisella sopimuksella, saadaan alennettua sekä hankintahintoja, että kehitetään tuottavuutta. Tältä osin siis mennään täysin väärään suuntaan.

Hankintojen valmistelu

Hankintojen valmistelua koskevilla ehdotuksilla pyritään lisäämään hankintojen huolellista valmistelua, markkinakartoituksen käyttöä, sekä kilpailua julkisissa hankinnoissa. Tavoitteena on saada lisää tarjontaa ja säästöjä. Työryhmän mietinnössä ehdotetussa ratkaisussa on samanaikaisesti pyritty varmistamaan, että se on käytännön hankintatoimen näkökulmasta tarkoituksenmukainen.

Hankintojen huolellinen valmistelu olisi todella tärkeää. Tärkeää olisi myös, että hankintayksiköissä olisi osaamista kilpailuttaa. Tästä syystä isommat asiakkaat ja Inhouse -yksiköt ovat tällä hetkellä ainoita, jotka tämän osaavat.

- **Kuinka hyvin hankintalain 65, 75, 124 ja 125 §:iä koskeva esitys edistää markkinakartoituksen käyttöä ja hankinnan huolellista valmistelua?**

Esimerkikiksi hankintojen jakaminen osiin tulee nostamaan osa-alueiden hintoja verrattuna siihen, jos ne kilpailutettaisiin yhtenä kokonaisuutena ja business casena toimittajan näkökulmasta. Se, että hankinta voidaan keskeyttää jos tulee vain yksi tarjous, on sekä hyvä ja huono asia. Yleisesti tämä on hyvä asia, jotta taataan reilu kilpailu, mutta rajoittaa myös uusien innovaatioiden kilpailuttamista.

Tältä osin pitäisi olla mahdollisuus tehdä myös poikkeuksia, jotta taataan esim. uusin teknologia asiakkaiden käyttöön.

- **Ovatko esitetyt keinot sopivia näiden tavoitteiden saavuttamiseksi?**

-

Sidosyksiköiden käytön rajoittaminen

Mitä mieltä olette esityksessä ehdotetusta sidosyksiköiden vähimmäisomistusta koskevasta vaatimuksesta? Onko se mielestänne tarkoituksenmukainen ja toteuttamiskelpoinen?

Ei ole tarkoituksenmukainen eikä toteuttamiskelpoinen. Tämä tulee johtamaan hankintahintojen nousuun ja kilpailutusten laadun huononemiseen varsinkin keskiuurille ja pienille julkisille instansseille. Heillä ei ole resursseja eikä osaamista tehdä kilpailutuksia ja hankintahinnat ovat korkeammat, kun kilpailutetaan pieniä määriä erikseen.

Minkälaisia vaikutuksia esitetyllä sidosyksiköiden omistusosuuden vähimmäisvaatimuksella mielestänne on?

Hintojen nousu, tuottamaton työ ja tuottavuuden lasku.

- **Jos sidosyksiköitä koskeva muutos toteutetaan esitetyllä tavalla, mitä toimenpiteitä ja niistä aiheutuvia kustannuksia muutos todennäköisesti aiheuttaisi edustamanne organisaation eri toimialojen kannalta ja yleisesti?**

Aiheuttaisi todennäköisesti kymmeniä tai satoja lisäkilpailutuksia, joihin emme ehdi edes jättämään tarjouksia. Kilpailutukset menisivät luultavasti uusiksi, koska ei tule tarjouksia. Tämä taas vie aikaa, rahaa ja resursseja kaikilta.

- **Mitä toimenpiteitä organisaationne aikoo sidosyksikön omistajana tehdä vähimmäisomistusrajaa koskevan sääntelyn seurauksena (esimerkiksi jatkuuko toiminta markkinaehtoisena, puretaanko yhtiö, pilkotaanko yhtiö, ryhdytäänkö muihin toimenpiteisiin?)**

-

- **Minkälaisia taloudellisia tai muita hyötyjä muutoksesta todennäköisesti seuraisi?**

-

Ovatko esitetyt sidosyksiköitä koskevat siirtymäajat mielestänne riittävät? Kuinka paljon aikaa muutoksiin tarvitaan?

-

- **Mitä siirtymäaikaa vaativia toimenpiteitä sidosyksiköitä koskeva kirjaus aiheuttaisi?**

-

Mietinnön liitteinä olevissa eriävissä mielipiteissä on esitetty poikkeuksia sidosyksiköiden omistusosuusvaatimukseen. Tulisiko vaatimukseen säätää poikkeuksia? Minkälaiset poikkeukset olisivat tarkoituksenmukaisia?

-

Turvallisuus ja huoltovarmuus

Vastaako esitys turvallisuutta ja huoltovarmuutta koskeviin tarpeisiin? Onko esitetty muutos riittävä keino varmistaa turvallisuuden toteutuminen hankinnan elinkaaren aikana ottaen huomioon EU-hankintadirektiivien reunaehdot, sekä muu turvallisuutta ja huoltovarmuutta koskeva sääntely?

-

Rikosrekisteriotteen pakollisuudesta luopuminen

Rikosrekisteriotteiden pakollisesta käytöstä luopumista koskevan ehdotuksen tavoitteena on sujuvoittaa hankintamenettelyjä ja vähentää hallinnollista taakkaa.

-

- **Missä määrin muutos vaikuttaa hallinnolliseen taakkaan yhtäältä hankintayksiköiden ja toisaalta tarjoajien kannalta ja edistää näitä tavoitteita?**

-

Hankintojen ilmoittaminen

Mitkä ovat näkemyksenne hankintojen ilmoittamista koskeviin muutoksiin? Lisäävätkö ehdotetut muutokset hankintojen avoimuutta tarkoituksenmukaisella tavalla?

-

Muut huomiot

-

Norpo Ville-Pekka
Lenovo